

KONKURENTSIAMET

VAIDEOTSUS

13.03.2025 nr 7-10/2025-006

**AS Alexela, Elektrum Eesti OÜ ja Eesti Energia AS
vaide lahendamise kohta Konkurentsiameti 10.01.2025
otsusele nr 7-10/2025-001**

Resolutsioon

Jätta AS Alexela, Elektrum Eesti OÜ ja Eesti Energia AS vaie Konkurentsiameti 10.01.2025 otsusele nr 7-10/2025-001 rahuldamata (haldusmenetluse seadus § 85 lg 4).

Edasikaebamise kord

Vaideotsusega mittenõustumise korral on vaide esitajal õigus esitada kaebus vaideotsuse peale Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul käesoleva vaideotsuse teatavakstegemisest arvates.

1. Asjaolud kokkuvõtvalt ja vaide nõue

Kuna antud menetlus seondub otseselt eelnevalt läbiviidud Elering AS-i (edaspidi *Elering*) elektri bilansienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse meetoodika (edaspidi *Meetoodika*) kooskõlastamisega ning seda puudutava kohtumenetlusega, on sellele alljärgnevalt kokkuvõtvalt viidatud ning peamised dokumendid välja toodud lisades 1-3.

05.04.2024 otsusega nr 7-10/2024-007 (edaspidi *05.04.2024 Otsus*) kooskõlastas Konkurentsiamet Eleringi 20.03.2024 esitatud *Meetoodika* muudatused (**lisa 1**).

06.05.2024 esitasid AS Alexela, Elektrum Eesti OÜ ja Eesti Energia AS (edaspidi ka *ettevõtjad* ja *vaide esitajad*) Konkurentsiameti 05.04.2024 Otsuse peale vaide, mille Konkurentsiamet jättis 17.06.2024 vaideotsusega nr 7-10/2024-013 (edaspidi *17.06.2024 Vaideotsus*) rahuldamata (**lisa 2**).

18.07.2024 ja 04.09.2024 jätsid Tallinna Halduskohus ja Tallinna Ringkonnakohus ettevõtjate poolt ameti 05.04.2024 Otsuse ja 17.06.2024 Vaideotsuse peale esitatud õiguskaitsetaotluse rahuldamata. Tallinna Ringkonnakohtu määrus on toodud **lisa 3**.

10.01.2025 otsusega nr 7-10/2025-001 (edaspidi *10.01.2025 Otsus*) kooskõlastas Konkurentsiamet Eleringi 20.12.2024 taotluse kooskõlastada muudetud *Meetoodika* (**lisa 4**).

11.02.2025 registreeriti Konkurentsiametis ettevõtjate 10.02.2025 vaie, milles taotletakse vaide rahuldamist ning ameti 10.01.2025 Otsuse kehtetuks tunnistamist (**lisa 5**).

28.02.2025 esitas vaidele seisukoha Elering (vt käesoleva vaideotsuse punkte 3.1, 3.2 ja 3.3). Elering on seisukohal (kokkuvõtvalt), et vaie tuleb jätta täies ulatuses rahuldamata (**lisa 6**).

06.03.2025 toimus Konkurentsiametis vaide esitajate ja Konkurentsiameti esindajate kohtumine, mille raames käsitati tõstatunud küsimusi. Lepiti kokku, et amet ootab vaide esitajatelt täiendavaid kirjalikke seisukohti hiljemalt 10.03.2025 ning teeb vaideotsuse hiljemalt 13.03.2024.

10.03.2025 saabus Konkurentsiametisse vaide esitajate täiendav seisukoht (**lisa 7**), mida käsitakse vaideotsuse punktis 3.5.

2. Menetlusosalised

AS Alexela – registrikood: 10015238; aadress: Roseni tn 11, 10111 Tallinn; e-post: alexela@alexela.ee;

Esindaja: Mart Blöndal, e-post: mart.blondal@cobalt.legal; Rauno Ligi, e-post: rauno.ligi@cobalt.legal

Elektrum Eesti OÜ – registrikood: 11399985; aadress: Pärnu mnt 137, 11314 Tallinn; e-post: info@elektrum.ee;

Esindaja: Siim Vahtrus, e-post: siim.vahtrus@cobalt.legal

Eesti Energia AS – registrikood: 10421629; aadress: Lelle tn 22, 11318 Tallinn; e-post: info@energia.ee;

Esindaja: Sandra Sillaots, e-post: sandra.sillaots@cobalt.legal;

Elering AS – registrikood: 11022625; aadress: Kadaka tee 42, 12915 Tallinn; e-post: info@elering.ee.

3. Konkurentsiameti seisukohad ja põhjendused vaide lahendamisel

Ettevõtjate poolt vades esitatud seisukohtasid analüüsides hindas Konkurentsiamet veelkord 10.01.2025 Otsust ja sellega seonduvaid asjaolusid. Amet jõudis järeldusele, et vades esitatu ei anna alust 10.01.2025 Otsuse kahtluse alla seadmiseks ja vaide rahuldamiseks ning selleks puuduvad ka muud asjaolud. Amet jätab vaide rahuldamata alljärgnevatel põhjendustel.

3.1. Põhjendamiskohustuse ja kaalutlusõiguse rikkumisest ning kaebuse õigeks võtmisest

Vaide punktis 3 (sh alapunktides 3.3.1–3.3.6) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et Konkurentsiamet on 10.01.2025 Otsuses rikkunud haldusmenetluse seaduse (HMS) § 56 lg-st 1 tulenevat põhjendamiskohustust, kuna on 10.01.2025 Otsuses välja toonud vaid ühe Metoodika muudatuse – leevendusmeetme rakendamise. Tegelikult on Metoodikas tehtud olulisi ja ulatuslikke muudatusi, mida 10.01.2025 Otsus ei käsitle ega analüüsi.

Samuti toovad vaide esitajad välja, et Metoodika muudatuste sisu jääb endiselt ebaselgeks, sest Konkurentsiamet ei ole kiirustades muudatuste olemust ega mõju piisavalt analüüsinud, avanud ega selgitanud. See on viinud selge kaalutlusveani.

Lisaks märgivad vaide esitajad, et Metoodikasse tehtud muudatuste mahust nähtub selgelt asjaolu, et varasemalt Konkurentsiameti 05.04.2024 Otsusega kooskõlastatud Metoodika oli õigusvastane, mis omakorda kinnitab haldusasjas nr 3-24-2100 esitatud kaebuse põhjendatust ja asjakohasust ning oma sisult esitatud kaebuse õigeksvõttu.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. Elering viis 21.10.2024 kuni 21.11.2024 Metoodika muutmiseks läbi avaliku konsultatsiooni. Turuosalistelt laekunud tagasiside alusel täpsustas Elering Metoodika sõnastust – nt punktid 2.5.2, 2.9.2 ja 2.9.4 (vt 10.01.2025 Otsuse lisa 4, lk 8). Metoodika muudatuste sisu arvestades on amet seisukohal, et Metoodikas tehtud muudatuste puhul on tegemist tasu kujunemist puuduvate täpsustavate muudatustega. Nt administratiivkulu puhul selgitatakse Metoodikas selgemalt lahti selles sisalduvad kulud. Seega on tegemist redaktsiooniliste, mitte sisuliste muudatustega, mis tooks kaasa turuosalistele täiendavad kohustusi.

Võimsusjaotuskulu on Metoodikasse lisatud leevendusmeetme tõttu.

Konkurentsiamet vaide esitajate väidetega põhjendamiskohustuse rikkumise ja kaalutlusvigade kohta ei nõustu. Amet on Metoodikat kooskõlastades vajalikul määral lähtunud HMS § 4 lg-s 2 sätestatust, mille järgi kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. Samuti on ameti tegevus kooskõlas HMS §-ga 6, mille järgi haldusorgan on kohustatud välja selgitama menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral koguma selleks tõendeid oma algatusel.

Amet on menetluse käigus nimetatud põhimõtetest ka lähtunud ning kõik 10.01.2025 Otsuse tegemiseks vajalikud olulise tähtsusega asjaolud on välja selgitatud ning vajaminevad tõendid kogutud – antud menetluses oli vajalik välja selgitada muudetud Metoodikas sätestatud leevendusmeetmega seotud asjaolud ning Konkurentsiamet on seda teinud. Kuna need asjaolud ning kaalutlused, millest amet on 10.01.2025 Otsuse tegemisel lähtunud, tulevad 10.01.2025 Otsusest selgelt ja vajaliku arusaadavusega (10.01.2025 Otsuse punktid 4 ja 5 (lk 4–6)), amet neid siinkohal ei korda.

Haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele (HMS § 5).

Kui otsuse tegemiseks on asjaolud selged, haldusorgan otsuse tegemisega viivitada ei tohi. Seega vaide esitajate väide, et amet ei ole kiirustades Metoodika muudatuste olemust ega mõju piisavalt analüüsinud, avanud ega selgitanud, mis on viinud selge kaalutlusveani, on põhjendamatu. Amet taolist „kiirustavat“ eesmärki ei seadnud ning ka menetluse käigust ja 10.01.2025 Otsusest taolisi asjaolusid ei tulene.

Vaide esitajad on välja toonud järgnevad Riigikohtu otsused – 31.05.2011 otsuse nr 3-3-1-85-10 p 26, 20.04.2020 otsuse nr 3-3-1-74-11 p 15, 16.01.2008 otsuse nr 3-3-1-81-07 p 20 ja 05.11.2009 otsuse nr 3-3-1-49-08 p 11. Antud Riigikohtu otsused sätestavad (kokkuvõtvalt), et haldusakt peab olema kirjalikult põhjendatud, haldusakti põhjenduses tuleb märkida selle andmise faktiline ja õiguslik alus ning kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud.

Konkurentsiamet on seisukohal, et ei ole eksinud nendes kohtuotsustes toodu vastu. Antud juhul ei ole amet 10.01.2025 Otsuse puhul põhjendamiskohustust ja kaalutlusõigust rikkunud – faktilised ja õiguslikud asjaolud ning kaalutlused, millest amet on 10.01.2025 Otsuse tegemisel lähtunud, tulevad 10.01.2025 Otsusest selgelt ja vajaliku arusaadavusega.

Vaide esitajate täiendav väide seoses Riigikohtu 20.04.2020 otsuse nr 3-3-1-74-11 p-ga 15, et kaalutlusotsuse põhjenduste hilisem esitamine kohtumenetluse käigus ei ole piisav ega saa asendada haldusorgani põhjendamiskohustust, ei ole samuti asjakohane, kuna antud juhul on tegemist kohtueelse menetlusega ning mis puudutab Konkurentsiameti põhjendamiskohustust, on amet selle nõude Metoodika kooskõlastamisel täitnud. Seetõttu ei ole ka asjakohane vaide esitajate viidatud Riigikohtu 18.05.2011 otsuse nr 3-3-1-13-11 p 9.

Mis puudutab vaide esitajate väidet, et Metoodika muutmine kinnitab haldusasjas nr 3-24-2100 esitatud kaebuse põhjendatust ja asjakohasust ning oma sisult esitatud kaebuse õigeksvõttu, on üldsõnaline ja põhjendamatult. Konkurentsiamet piirdub siinkohal, et sellised asjaolud, mis vaide esitajate taolisi väiteid kinnitavad, puuduvad. Antud juhul esitas Elering ametile taotluse Metoodika muudatuste kooskõlastamiseks, mis sätestavad turuosaliste huvides leevendusmeetme, mille kohaselt vahemikus 01.02.2025 kuni 30.06.2025 kogu tarbijate ja tootjate sagedusreservide hankimise kulu kaetakse ülekoormustulust. Sarnaselt 05.04.2024 Otsusele (millega seoses on kohtuvaidlus haldusasjas 3-24-2100 pooleli ning mida puudutavalt on esimese ja teise astme kohtud jätnud ettevõtjate poolt esitatud õiguskaitse taotluse rahuldamata) on Konkurentsiamet ka 10.01.2025 Otsusega Metoodika kooskõlastamisel lähtunud talle seadusest ja EL-i regulatsioonist tulenevatest alustest.

Konkurentsiamet lisab, et vaide esitajate taoliste väidete põhjendamatust ja otsitust näitab lisaks eeltoodule ka asjaolu, et 10.01.2025 Otsusega kooskõlastatud leevendusmeede ei saa kuidagi rikkuda kaebajate õigusi.

Elering toob oma 28.02.2025 seisukohas välja (kokkuvõtvalt), et Konkurentsiamet on Metoodika muudatusi põhjalikult hinnanud, mistõttu vaide esitajate väide, et otsus on õigusvastane seoses ebapiisava analüüsiga, ei ole põhjendatud. Metoodika muudatused täpsustavad tasude kujunemist ning ei muuda bilansihaldurite põhilisi kohustusi. Lisaks toob Elering välja, et konkreetsete punktide, nagu administratiivkulu ja võimsusjaotuskulu lisamine aitab selgitada, mis kulud sisalduvad administratiivkulus ning võimsusjaotustulu on lisatud seoses leevendusmeetmega. Metoodika täiendused loovad selguse, kuidas süsteemihaldur reguleerimisvõimsuse ostuks tehtud põhjendatud kulutused katab. Eleringi hinnangul ei saa väita, et Metoodika muudatused tooksid kaasa õiguskindlusetuse, sest bilansihaldurite kohustused ja kulustruktuur on Metoodikas täpselt määratletud.

3.2. Konkurentsiamet ei ole 10.01.2025 Otsuse vastuvõtmisel väljunud volitusnormi (ELTS § 53 lg 6) piiridest

Vaide punktis 3.4 (sh alapunktides 3.4.1–3.4.8) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et 10.01.2025 Otsus on õigusvastane vastuolu tõttu elektrituruseaduse (ELTS) § 53 lg 6 volitusnormi piiride ja kõrgemalseisva õigusega (põhiseaduse (PS) § 113). Samuti on vaide esitajad seisukohal, et seaduses tuleb kindlaks määrata rahalise kohustuse olemuslikud elemendid. Seda kinnitab Vabariigi Valitsuse määrus nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ („HÖNTE“).

Lisaks toovad vaide esitajad välja, et antud juhul volitusnorm sootuks puudub – SE 555 I alles lisatakse hetkeseisuga ELTS-i § 53¹. Vaide punktis 3.5 (sh alapunktides 3.5.1–3.5.2) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et sagedusreservide tasu puhul on tegemist avalik-õigusliku tasuga, mistõttu ei ole bilansihalduritel võimalik tasu sisse nõuda.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. Sisuliselt vaide esitajad kordavad siinkohal juba nende poolt eelnevalt 05.04.2024 Otsuse menetluse raames esitatud seisukohtasid, millele amet on vastanud ka 17.06.2024 Vaideotsuse punktis 2.1 (lk 3-4). Kuna nimetatud otsus on toodud käesoleva vaideotsuse lisas 2, piirdub amet selle juurde jäädes kokkuvõtvalt, et ELTS § 53 lg 6 alusel süsteemihaldur töötab välja ja esitab Konkurentsiametile kooskõlastamiseks bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse metoodika. ELTS § 53 lg 2 järgi süsteemihaldur lähtub bilansiteenuse osutamisel EBGL¹-st, millega kehtestatakse elektrisüsteemi tasakaalustamise

¹ Komisjoni määrus (EL) 2017/2195, 23. november 2017, millega kehtestatakse elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri.

eeskiri. Põhivõrguettevõtja võib koostada ettepaneku luua lisaks tasakaalarveldusele täiendav arveldusmehhanism, et katta tasakaalustamisvõimsuse hankekulud vastavalt EBGL jaotise 5. peatükile, halduskulud ja tasakaalustamisega seotud kulud. Täiendavat arveldusmehhanismi kohaldatakse tasakaaluhaldurite suhtes. Selleks tuleks soovitatavalt võtta kasutusele nappusel põhineva hinnakujunduse funktsioon. Kui põhivõrguettevõtjad valivad mõne teise mehhanismi, peavad nad seda oma ettepanekus põhjendama. Kõnealuse ettepaneku peavad heaks kiitma asjakohased reguleerivad asutused. Lisaks EBGL-st tulenevale volitusnormile kiita heaks põhivõrguettevõtja poolt kooskõlastatav arveldusmehhanismi sisaldav metoodika, sätestab ELTS § 93 lõige 6, et Konkurentsiamet väljastab ELTS-is sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid. Need alused on 10.01.2025 Otsuse puhul täidetud.

Metoodika ei loo iseseisvat õigust ja ei kehtesta avalik-õiguslikke rahalisi kohustusi. Metoodika, mis sisaldab Eleringi arveldust ja hinnakujundust puudutavad aluseid, menetlemisel ja kooskõlastamisel on amet lähtunud ELTS-is ja EBGL-is sätestatud alustest. Ka 10.01.2025 Otsuse puhul on lähtutud ülaltoodud põhimõtetest. Seetõttu ei ole sagedusreservide tasu puhul tegemist avalik-õigusliku tasuga ning PS § 113 rikkumist ei esine. Kuna sagedusreservide tasu puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku tasuga, on põhjendamatu ka vaide esitajate viide HÕNTE-le.

Vaide esitajad on välja toonud järgnevad Riigikohtu otsused – 22.12.2000 otsuse nr 3-4-1-10-00 p 20 ning 20.10.2009 otsus nr 3-4-1-14-09 p-d 28 ja 33. Antud kohtuotsused sätestavad (kokkuvõtvalt), et PS §-st 113 tuleneb nõue, et avalik-õiguslik rahaline kohustus peab olema sätestatud seadusega. Samuti Riigikohtu 20.06.2008 otsuse nr 3-2-1-55-08 p 10, mis sätestab (kokkuvõtvalt), et avalik-õiguslike rahaliste kohustuste menetlemine toimub avalik-õiguslikus menetluses.

Konkurentsiamet on seisukohal ning toob kokkuvõtvalt välja, et ettevõtjate poolt viidatud Riigikohtu lahenditele tuginemine ei ole asjakohane, kuna sagedusreservide tasu puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku rahalise kohustusega, mida puudutavad alused tuleb sätestada seaduses.

Mis puudutab SE 555 I ELTS-i lisatavat §-i 53¹, mis kaebajate väitel loob eraldi õigusliku aluse (volitusnormi) tasakaalustamisvõimsuse hankimise kulude rahastamiseks, on Konkurentsiamet seisukohal, et ka antud väide on põhjendamatu ja otsitud. ELTS-i lisatav § 53¹ sätestab, kuidas süsteemihaldur arvutab tasakaalustamisvõimsuse kulu suuruse elektrienergia ühe kilovatt-tunni kohta, avaldab tasakaalustamisvõimsuse kulu suuruse koos selle aluseks olevate andmete ja arvutuskäiguga oma veebilehel, ning kuidas tarbijad ja tootjad tasuvad tarnijale tasakaalustamisvõimsuse tasu. Arvestades eeltoodut, ei ole Konkurentsiamet nii varasema Metoodika kui ka praeguse Metoodika kinnitamisel ning 10.01.2025 Otsuse tegemisel ületanud volituse piire. Ka ei saa amet oma tegevuses lähtuda Riigikogus vastu võtmata ning jõustumata eelnõudest, mille puhul on teadmata, kas ja millal ning millisel kujul eelnõust tulenevad seaduse muudatused jõustuvad. Haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel (HMS § 54).

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet andma haldusakte välja kehtiva seaduse ja mitte eelnõude alusel. Amet on sellest nõudest nii 05.04.2024 Otsuse kui ka 10.01.2025 Otsuse puhul lähtunud. Ka on ametil pädevus nimetatud haldusaktide andmiseks.

Seoses vaide esitajate väitega, et neil puudub võimalus sagedusreservide tasu kui avalik-õiguslikku tasu sisse nõuda, on Konkurentsiamet seisukohal, et ka antud väide on otsitud ja põhjendamatu. Sagedusreservide tasu puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku tasuga. Vastavate kulude elektrihiina hinnastamise võimalust puudutavalt on Konkurentsiamet tuvastanud (vt ka käesoleva vaideotsuse punktid 3.3 ja 3.4 ning ka 17.06.2024 Vaideotsuse punkti 2.2 (lk 7–10)), et vaide esitajad on elektrilepingu tüüptingimustega kindlustanud endale

õiguse muuta hinda või tootetingimusi ühepoolset. Samuti on elektrilepingutele kohaldatav võlaõigusseaduse (VÕS) § 97. Eeltooduga on nõustunud ka Tallinna Ringkonnakohus 04.09.2024 määruse punktis 14 (vt ka käesoleva vaideotsuse punkt 3.4):

„Ringkonnakohus nõustub lepingute ühepoolse muutmise õiguse küsimuses halduskohtu ja vastustaja seisukohaga. Samuti on elektrilepingutele kohaldatav võlaõigusseaduse (VÕS) § 97, mille kohaselt võib kahjustatud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolelt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks, kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra oluline muutumine.“

Elering toob 28.02.2025 seisukohas välja (kokkuvõtvalt), et vaide esitajate väide, nagu bilansiteenuse hinna puhul oleks tegemist avalik-õigusliku tasuga ja et vaide esitajaid peaks käsitlema avalik-õigusliku tasu kogujatena, on põhjendamatult. Metoodika ei näe ette täiendava avalik-õigusliku tasu liigi kehtestamist. Metoodikas sätestatakse, millised kulukomponendid võivad sisalduda bilansiteenuse hinnas.

Bilansiteenuse hinnas sisalduv tasu tekib bilansilepingu alusel Eleringi ja bilansihalduri vahel. Bilansihaldur ei ole selles suhtes tasu koguja või selle vahendaja. Bilansihalduri ja temaga omakorda lepingulises suhtes oleva isiku vaheline suhe on eraõiguslik. Asjaolu, et kulude edasi kandmise risk jääb bilansihalduritele, on praktikas tavapärane.

Vaide esitaja loogika alusel peaksid seega kõik Eleringiga erinevates avaliku teenuse osutamisega seotud lepingulistes suhetes nõutavad tasudega seotud reeglid üksikasjalikult olema sätestatud seaduses. Samas esineb elektriturul Konkurentsiameti poolt kooskõlastatavate metoodikate alusel kehtestatud tasusid, mis ei ole üksikasjalikult reguleeritud seaduse tasemel (nt menetlus- ja toimingutasu põhivõrguga liitumisel puhul lähtutakse üldisest volitusnormist ELTS § 72 lg 1 p-st 1).

3.3. Leevendusmeetme viiekuuline periood on piisav aeg Balti-ülese harmoniseeritud lahenduse väljatöötamiseks ning ei anna välisriikide turuosalistele konkurentsieelist

Vaide punktis 3.6 (sh alapunktides 3.6.1–3.6.6) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et Metoodika muudatusega rakendatav leevendusmeetme viiekuuline periood on ebapiisav, et Balti riikide põhivõrguettevõtjad jõuaksid sagedusreservide hankimisega seonduvate kulude katmise metoodikate osas ühisele kokkuleppele. Lisaks looks Eesti leevendusmeetme lõpetamine 2025. aasta juunis vaide esitajate sõnul olukorra, kus Balti riikides puudub ühtne lähenemine ka pärast leevendusmeetme lõppemist. See asetab vaide esitajate hinnangul Eesti turuosalistes olukorda, kus võrreldes Leedu ettevõtjatega ollakse kehvemas turuolukorras.

Vaide esitajad toovad välja, et leevendusmeetme lõppemine kalendriaasta keskel seab ettevõtjad märkimisväärselt keerulisemasse olukorda, kuna poole aasta pealt on keerulisem lepingute tingimuste muutmine ning ettevõtete finantsjuhtimine. Kalendriaasta kestel tehtavad muudatused nõuavad täiendavaid ressursse ja võivad põhjustada tõrkeid, mis oleksid välditavad, kui muudatused toimuksid aasta alguses. Järsk üleminek täielikult subsideeritud süsteemilt uuele lahendusele võib põhjustada olulisi häireid ettevõtete rahavoogudes, sest sellised muudatused nõuavad nii tehniliste kui ka finantsressursside ümberkorraldamist.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu ning on seisukohal, et Metoodika muudatus leevendusmeetme perioodi puudutavalt on kooskõlas Kliimaministeeriumi 16.10.2024 ettepanekuga Eleringile, mille kohaselt tuleb Eleringil töötada välja leevendusmeetme, millega vahemikus 01.02.2025 kuni 30.06.2025 kogu tarbijate ja tootjate sagedusreservide hankimise kulu kaetakse ülekoormustulust. Konkurentsiamet on seisukohal, et leevendusmeetme on turuosaliste huvisid arvestades põhjendatud ning leevendusmeetme ei riku kellegi õigusi ning

amet ei saa Kliimaministeeriumile ja/või Eleringile ette kirjutada, kui pika aja jooksul peab leevendusmeetmet rakendama. Oluline on, et sellise vabatahtlikult võetud leevendusmeetme olemus ei lähe vastuollu seadusandluse (mh EBGL) nõuetega.

Metoodika muudatusega sätestatav leevendusmeetme loob Eleringile ajaperioodi, et viia läbi mõjuanalüüs erinevaid Metoodika lahendusi puudutavalt (sh sagedusreservide kulude jaotamine), harmoniseeritud lahenduse leidmiseks Baltikumis koostöös Läti ja Leedu põhivõrguettevõtjatega. Konkurentsiamet on 05.04.2024 Otsuses seisukohal, et kulude jagamine tootmise ja tarbimise vahel tähendab, et mõlemad pooled panustavad võrdselt sagedusreservide kulude katmisesse, mis peegeldab nende mõlema osalust süsteemi tasakaalu säilitamisel (vt 05.04.2024 Otsuse punkt 5 (lk 14)). Juhul kui üks turugrupp (tarbijad või tootjad) vabastatakse sagedusreservide kulude kandmisest või muudetakse kulude kandmise osakaalusid turugruppide lõikes, on oluline välja selgitada, missuguse turuosalise või ka turupoolse tegevus enim sagedusreservide hankimise kulusid põhjustab, kas tootmine või tarbimine, ning kas turul tegutsevad tootjad ja/või tarbijad, kelle tegevus on eriti suure osakaaluga sagedusreservide hankimise vaates.

Lisaks on vastava leevendusmeetme perioodi pikkus ühtlustatud Lätiga, kus riikliku reguleeriva asutuse otsuse kohaselt katab põhivõrguettevõtja sagedusreservide hankimisega seotud kulud kuni 30.06.2025. Alates 01.07.2025 jäävad nimetatud kulud nii tarbijate kui ka tootjate kanda.² Muuhulgas on Põhjamaades (sh Soomes) sarnast bilansiteenuse tariifstruktuuri rakendatud aastaid, kus sagedusreservide hankimise kulud on hinnastatud bilansiteenuse hinda ning jaotuvad nii tootjate kui tarbijate vahel.^{3, 4} Konkurentsiamet on seisukohal, et Eesti turuosalise ei ole leevendusmeetme perioodi pikkusest ega alates 01.07.2025 turuosalistele rakendatavatest kulude jaotamise põhimõtetest tingituna asetatud lähimate naaberriikidega võrreldes kehvemasse turuolukorda.

Samuti on Konkurentsiamet seisukohal, et leevendusmeetme lõppemine kalendriaasta keskel ei sea vaide esitajaid märkimisväärselt keerulisemasse olukorda. Konkurentsiamet on tuvastanud, et nii AS-i Alexela⁵, Elektrum Eesti OÜ⁶ ja Eesti Energia AS-i⁷ kehtivad elektrilepingu tüüptingimused (**lisad 8–12**) võimaldavad tüüptingimusi ja hinnakirja ühepoolselt muuta, kui selline vajadus tuleneb õigusaktide, turuolukorra või tururegulatsiooni muutumisest ja elektrituru arengutest või lepinguga seotud teenuste või äririskide paremast määratlemisest (vt ka 17.06.2024 Vaideotsuse punkt 2.2 (lk 7–10)). Praktikas on ka varasemalt elektrimüüjad korrigeerinud fikseeritud elektripakettide hindasid tulenevalt bilansiteenuse hinna metoodika muudatustest.⁸ Muuhulgas on elektrilepingutele kohaldatav VÕS § 97, mille kohaselt võib kahjustatud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolelt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks, kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra oluline muutumine. Konkurentsiameti otsus sagedusreservide kulude jaotamisel tarbijatele ja tootjatele (läbi bilansihaldurite) jõustus 05.04.2024 ning jõustumist kommenteeriti Eleringi

² Kättesaadav: <https://www.sprk.gov.lv/events/sprk-apstiprina-grozijumus-tikla-kodeksa-elektroenerijas-nozare-0>

³ https://www.fingrid.fi/en/electricity-market/reserves_and_balancing/#reserve-products

⁴ <https://www.fingrid.fi/en/electricity-market/balance-service/fees/>

⁵ AS Alexela kodutarbija elektrilepingu tüüptingimuste punktid 2.5 ja 4.2; AS Alexela äritarbija elektrilepingu tüüptingimuste punktid 2.5 ja 4.2.

⁶ Elektrum Eesti OÜ kodutarbija elektrilepingu tüüptingimuste punktid 2.3.1 ja 5.8; Elektrum Eesti OÜ äritarbija elektrilepingu tüüptingimuste punktid 2.3.1 ja 5.8.

⁷ Enefit AS-i (Eesti Energia AS-i) elektrilepingu tüüptingimuste punktid 7.3 ja 7.5.

⁸ ERR: Alexela tõstis fikseeritud elektrihinda, Eesti Energia peab võtet sobimatuks:

<https://www.err.ee/875539/alexela-tostis-fikseeritud-elektrihinda-estni-energia-peab-votet-sobimatuks>.

poolt avalikult turuosalistele 09.04.2024, see andis üleminekuperioodi, täiendava aja ja võimaluse äririskide maandamiseks ning otsusega kaasnevate mõjude arvesse võtmiseks oma ärimudelis ja teenuste hinnakirjas. Lisaks toimus Metoodika avalik konsultatsioon perioodil 28.11.2022 kuni 06.01.2023, millest tingituna on turuosalistel olnud alates avaliku konsultatsiooni perioodist teadlikud võimalikest Metoodikaga kaasnevatest muudatustest tulevikus. Koos kehtestatud leevendusmeetme perioodiga on mõjutatud turuosalistel olnud kokku üle kahe aasta, et sagedusreservidega kaasnevate kulude katmisega kaasnevat võtta arvesse oma äritegevuse korraldamisel. Bilansiteenuse kulud ei ole staatilised ning bilansihaldurite süsteemid peavad juba täna võimaldama tariifide muutmist, kululiikide lisamist ja muid selliseid muudatusi. Lähtudes eeltoodust, ei ole põhjendatud bilansihalduritele täiendava ettevalmistusaja võimaldamine nii tehniliste kui ka finantsressursside ümberkorraldamiseks.

Ka Tallinna Ringkonnakohus on 04.09.2024 määruse punktis 17 toonud välja järgmist:

„Seda enam, et vastustaja vaideotsusest nähtuvalt toimus metoodika avalik konsultatsioon juba perioodil 28.11.2022–06.01.2023, millest tulenevalt pidid turuosalistel juba siis olema teadlikud võimalikest metoodikaga kaasnevatest muudatustest tulevikus. Kuigi kaebajad väidavad, et veel 2023. aastal oli Eesti selge seisukoht, et Mandri-Euroopa süsteemiga sünkroniseerimine leiab aset 2026. aastal ja konkreetne sünkroniseerimise kuupäev avaldati alles 2024 aasta keskel ning kaebajatel ei olnud võimalik lepingute sõlmimisel sellega arvestada, avaldas Vabariigi Valitsus juba vähemalt 24.10.2023 informatsiooni selle kohta, et Eesti lahkub Venemaa elektrivõrgust plaanitust ligi aasta varem ehk 2025. aasta alguses.⁹ Asjaolu, et valdkonnas juba pikemat aega tegutsenud kaebajad sellega kursis ei olnud ja kaebajatel ei olnud võimalik nende muudatustega arvestada, ei ole kohtu hinnangul usutav.“

Lisaks on Tallinna Ringkonnakohus 04.09.2024 määruse punktis 18 toonud välja järgmist:

„Võimalike muudatustest tingitud arendus-, tööjõu ja ressursikulud ja nende edasi kandmise küsimus ei tohiks samuti olla uudne või erakordne. On üldteada, et kõik äritegevusega seonduvad kulud kajastuvad kauba või teenuse hinnas. Seda, et elektriturul ei ole erisusi selles osas, kinnitab ka Konkurentsiamet oma 23.08.2024 seisukohas, mille kohaselt on elektriturul tavapärane praktika, et kulud, mis tekivad teenuse osutamisel, lülitatakse elektrienergia hinda.“

„Kaebajate väide, et nad kohustatud ümber kujundama lepinguid, mida on (sadades) tuhandetes ja see nõuab täiendavaid tööjõu- ja infosüsteemide arenduskulusid, ei ole veenev. Mida suurem on kliendiportfell, seda suuremalt tuleb ettevõttel panustada ka klienditeeninduse ja kliendilepingutega seonduvasse protsessi.“

Elering toob oma 28.02.2025 seisukohas välja (kokkuvõtvalt), et vaites esitatud väide, et leevendusmeetme periood on liiga lühike, ei ole õigustatud. Eesti turuosalistel on olnud teadlikud Metoodika muudatustest ja nende rakendamise ajakavast piisavalt kaua (Elering alustas vastava Metoodika sisseviimise protsessi, sh bilansihalduritele selle tutvustamist, juba 2022. aastal), mistõttu ei saa pidada viiekuulist leevendusperioodi ebapiisavaks või konkurentsi kahjustavaks. Antud ajakava ühtib Läti turu ajakavaga. Asjaolu, et Leedu on otsustanud kehtestada leevendusmeetme kuni 2025. aasta lõpuni, ei ole iseenesest piisav argument, et Eesti peaks tegema sama.

Vaites esitatud argument, et IT- ja raamatupidamissüsteemide kohandamine oleks märkimisväärne probleem, on põhjendamatult ning ei oma seost Metoodika sisulise õiguspärasuse ega rakendatavusega. Elering on antud bilansiteenuse tariifstruktuuri

⁹ Peaministri „Eesti 2035“ elluviimise ülevaade Riigikogus, 24. oktoober 2023, kättesaadav: <https://www.valitsus.ee/uudised/peaministri-est-2035-elluviimise-ulevaade-riigikogus-24-oktoober-2023>

rakendanud administratiivkuludena juba enam kui neli (4) aastat. Elektriturg areneb pidevalt ning turuosalisel peavad olema valmis kohandama oma süsteeme vastavalt uutele regulatsioonidele ja turutingimustele. Elering on andnud turuosalistele piisavalt pikalt ette teada, et võimaldada vajalikud tehnilised ja raamatupidamislikud kohandused. Lähtudes eeltoodust, tegemist ei ole piisava põhjusega leevendusmeetme pikendamiseks ja Metoodika mitterakendamiseks.

3.4. Sagedusreservide tasu kujunemine ei takista äritegevuse planeerimist, praegune lahendus on seaduslik ja proportsionaalne ning vastab õigusselguse ja -kindluse põhimõtetele

Vaide punktis 3.7 (sh alapunktides 3.7.1–3.7.5) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et sagedusreservide hankimiseks tehtavate kulude täpset suurust ei ole võimalik ette prognoosida. Ettevõtjate hinnangul võib sagedusreservide hankimisega kaasnevate kulude suurus oluliselt varieeruda, kuna puudub arusaam ja ennustatavus, arvestades, et tasakaalustamisvõimsuse kulu tekib Eesti, Läti ja Leedu süsteemioperaatorite tegevuse tulemusel ning selle jaotamine Balti riikide vahel toimub läbi süsteemioperaatorite vahelise konfidentsiaalse lepingu. Niivõrd märkimisväärne kulu, mille täpset suurust ei ole võimalik ette prognoosida, seab bilansihaldurid ja teised turuosalisel ebakindlasse olukorda ning takistab äritegevuse planeerimist.

Vaide esitajate hinnangul on eabilansi tariifi objektiivne arvutamine ja õiglane esitamine problemaatiline, kuna vastav tariif sõltub otseselt tarbimise prognoosidest, mille ebatäpsus on paratamatu, kuna need põhinevad tulevikusündmuste ennustamisel. Eeltoodu põhjal on vaide esitajate väitel tarbijatele tasu edasi kandmine on problemaatiline, sest tasu põhineb ebakindlatel prognoosidel, puudub selge mehhanism eabilansi mõju arvestamiseks tariifides ning tasu suuruse ootamatud muutused ei võimalda hinnapaketti korrektselt kujundada. Kuna tasu arvutamise metoodika on ettevõtjate hinnangul keerukas ja ebamäärane, on turuosalistel võimatu oma kulusid ja kohustusi ette planeerida ning tekib risk põhjendamatute tasude rakendamise osas ja olukord, kus tasude õigsust on keeruline kontrollida ja vaidlustada.

Ettevõtjate väitel on Metoodika ja seadusandlus ebaselged selle osas, kuidas ja mida tuleb teha, et tasu tootjalt ja tarbijalt kätte saada ning sagedusreservide tasu edasiarveldusmehhanismi puudumise tõttu pannakse elektrimüüjad/bilansihaldurid valiku ja finantsriski ette, kas kanda sagedusreservide tasu oma marginaalist või muuta kliendiga sõlmitud lepingut. Selline ebaselgus kahjustab õiguskindlust ja võib viia olukorrani, kus bilansihaldurid peavad võtma endale põhjendamatult suure rahalise vastutuse ilma piisava seadusliku kaitseta.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu ning selgitab, et kuigi sagedusreservide hankimise kulu selgub igaks tunniks eraldi, vastavalt nõudlusele ja pakkumusele, siis toimub sagedusreservide turu korraldus Euroopa Liidu regulatsiooni ja Konkurentsiameti kooskõlastatud metoodikate alusel, mitte Balti põhivõrguettevõtjate konfidentsiaalse lepingu alusel. Vastavad metoodikad on avaldatud Eleringi kodulehel¹⁰, sealhulgas metoodika, mis sisaldab põhimõtteid ja aluseid Balti võimsusturu korraldamisel.¹¹

Konkurentsiamet ei nõustu ka ettevõtjate väitega, et sagedusreservide hankimisega seotud kulude prognoosimatus takistab äritegevuse planeerimist. Elektriturul on tavapärane praktika, et kulud, mis tekivad teenuse osutamisel, lisatakse elektrienergia hinda. Vastavate kulude elektrienergia hinnastamise võimalust puudutavalt on Konkurentsiamet tuvastanud (vt ka

¹⁰ <https://www.elering.ee/sagedusreservide-turg>

¹¹ <https://www.elering.ee/sites/default/files/2024-12/Baltic%20proposal%20for%20the%20Baltic%20balancing%20capacity%20market%20rules%20in%20accordance%20with%20EBGL%20Articles%2033%281%29%20and%2038%281%29%20approved.pdf>

käesoleva vaideotsuse punktid 3.2 ja 3.3), et vaide esitajad on elektrilepingu tüüptingimustega kindlustanud endale õiguse muuta hinda või tootetingimusi ühepoolset. Samuti on elektrilepingutele kohaldatav VÕS § 97, mille kohaselt võib kahjustatud lepingupool nõuda teiselt lepingupoolelt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks, kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra oluline muutumine. Bilansiteenuse kulud ei ole staatilised ning bilansihaldurite süsteemid peavad juba täna võimaldama tariifide muutmist, kululiikide lisamist ja muid selliseid muudatusi.

Eeltooduga on nõustunud ka Tallinna Ringkonnakohus 04.09.2024 määruse punktis 14 (vt ka käesoleva vaideotsuse punkti 3.2).

Lisaks on Tallinna Ringkonnakohus 04.09.2024 määruse punktis 16 toonud välja järgmist:

„Edasiarvelduse viis on jäetud bilansihaldurite endi otsustada ja neile on antud vaba valik hinnakujunduseks. Fikseeritud hinnaga lepingute sõlmimisel võtavadki lepingupooled, sh tarbijad, teatud riski. Ringkonnakohus nõustub siinkohal kolmanda isiku seisukohaga, et fikseeritud hinnaga lepingu olemus seisnebki selles, et klient maksaks kõrgemat fikseeritud hinda selle eest, et sisendhindade riski kannaks bilansihaldur ning bilansihalduri preemia sellise riski eest sisaldub lepingu fikseeritud hinnas. Mis puudutab kaebajate etteheidet, et fikseeritud lepingute puhul on kohus jätnud analüüsimata selle, kuidas toimub kahju hüvitamine, kui arved jäetakse tasumata, siis ringkonnakohtu hinnangul ei ole põhjust arvata, et sellised tagajärjed võivad äritegevuses saabuda vaid vaidlusalust metoodikat rakendades. Tegemist on olukordadega, mis majandustegevuses paratamatult ette tulevad ja nende põhjuste seostamine ainult muudetud metoodika rakendamisega alates 2025. aastast on ilmselge liialdus. Tasumata arveid, juriidiliste isikute tegevuse lõpetamist või füüsiliste isikute surma ei saa põhjustada vaidlusalune Konkurentsiameti otsus ega sellega kinnitatud metoodika. Tavapärase majandustegevusega seonduvad võimalikud kahjud tuleb igal äriühingul, sh kaebajatel, endal maandada. Ka esialgse õiguskaitse abinõu kohaldamine ei hoiaks ära olukorda, et kliendid jätab arved tasumata või juriidilised isikud lõpetavad tegevuse või füüsilised isikud surevad. Selleks näevad õigusaktid olenevalt olukorrast ette vastavad õiguskaitsevahendid võlausaldajatele, sh õiguse nõuda viivist tasumata arvete eest, õigusjärgluse või pärimismenetluse. Seega on eelviidatud väited võimaliku kahju tekkimise alustele ringkonnakohtu hinnangul meelevaldsed.“

Vastavalt kinnitatud Metoodikale avaldab Elering eabilansi tariifi (mis sõltub sagedusreservide hankimise kuludest) 2 kuud enne tariifi rakendamist. Konkurentsiamet on seisukohal, et olenemata eabilansi tariifi keerukast prognoositavusest on bilansihalduritel olemas regulatiivsed alused sagedusreservide tasu edasihinnastamiseks. Samuti, lähtudes bilansiteenuse kulude dünaamilisusest, peavad bilansihaldurite süsteemid juba täna võimaldama tariifide muutmist, kululiikide lisamist ja muid selliseid muudatusi (vt ka käesoleva vaideotsuse punkt 3.3).

Samuti ei nõustu Konkurentsiamet vaide esitajate väitega, mis puudutab kliendiga sõlmitud lepingu muutmist ning et vastava muutusega kaotab elektrimüüja oodatava käive, mis pidi katma kliendi teenindamiseks etteostetud elektrienergia kulu, kuna sõltumata sagedusreservide hankimise kuludest ja Metoodika rakendamisest võivad tarbijad alati lepingu muudatusi vaidlustada ning vastavalt VÕS § 234 lg-le 3 ja ELTS § 88 lg-le 6 saab tarbija alati lepingu lõpetada ja elektrimüüjat vahetada, mistõttu ei ole põhjendatud elektrimüüjal eeldada, et tarbijad on elektrimüüjaga seotud lepingus toodud tähtja lõpuni.

Konkurentsiamet viitab siinkohal Tallinna Ringkonnakohtu 04.09.2024 määruse punktis 14 väljatoodud kohtu seisukohale:

„Lepingu muudatusi võivad tarbijad alati vaidlustada, sh kohtus või tarbijavaidluste komisjonis, kui nad leiavad, et nende õigusi on rikutud. Arveid võidakse tasumata jätta ka muul põhjusel (nt kohustatud isiku majanduslikel põhjustel). Sellised olukorrad võivad kaebajate majandustegevuses esineda ka siis, kui vaidluselust meetodikat ei rakendataks. Tarbijate võimalik lepingu ennetähtaegne lõpetamise risk käib kaasas tavapärase majandustegevusega ja seda olenemata sellest, kas sõlmitud on tähtajaline või tähtajatu elektrileping. VÕS § 234 lg 3 annab tarbijast ostjale elektrenergia lepingu üles öelda lepingu sõltumata sellest, kas leping on tähtajaline või tähtajatu. Sellest tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine. Sama paragrahvi lg 4 kohaselt võib lepingu ennetähtaegse ülesütlemise korral tarbijalt nõuda tasu seaduses sätestatud juhul ja korras. Täpsemad reeglid elektrilepingu kehtivuse ja lepingu tähtaja osas sätestab ELTS § 88, mille lg 5 kohaselt võib kodutarbija tähtajalise või tähtajatu elektrilepingu üles öelda, teatades ülesütlemisest neliteist päeva ette. Eeltoodut silmas pidades saab tarbija alati lepingu lõpetada ja soovi korral vahetada elektrimüüjat ning valida enda vajadusest lähtuva parima pakkumise turul. Seega isegi pikaajaliste tähtajaliste lepingute sõlmimine ei annaks elektrimüüjatele kindlust, et tarbijad on lepingutega seotud lepingus toodud tähtajani. Selliseid lepingutingimusi, mis kaebajate arvates ei võimalda vaidluseluse meetodika rakendusel lepingutingimusi ühepoolset muuta, kaebajad välja toonud ei ole.“

Konkurentsiamet on seisukohal, et vaide esitajate väide oodatava käibe kaotamise kohta seoses elektrimüüja ja kliendi vahel sõlmitud lepingu muutmise on põhjendamatu.

Konkurentsiamet hinnangul puuduvad alused arvata või järeldada, et Elering käitub ebamõistlikult Meetodikas sisalduvate tariifide arvutamisel ning et Eleringi eesmärgiks on kahjustada tariifide arvutamisel bilansihaldurite tegevust. Konkurentsiameti otsusega kooskõlastatud Meetodikas sisalduvatest arvelduspõhimõtete alusel tagab Elering oma tegevusega EBGL artikkel 44 lg 1 punkti i kohast rahalist neutraalsust. Kui bilansihaldurite hinnangul selline kahjustav tegevus Eleringi poolt praktikas peaks esinema, siis vastavalt ELTS § 99 lg-le 1 on turuosalisel võimalus esitada kirjalik kaebus Konkurentsiametile. Vastavalt ELTS § 93 lg 6 p-le 13 on Konkurentsiametil õigus ja kohustus kontrollida süsteemihalduri bilansiteenuse osutamisega seotud kulude põhjendatust. Amet lisab, et administratiivkulu tariifide suuruse põhjendatust puudutavalt on amet varasemalt vajadusel läbi viinud järelevalvemenetlusi.

Arvestades eeltoodut, on põhjendamatud ja otsitud vaide esitajate väited, et Meetodika ja seadusandlus on ebaselged, kuidas ja mida tuleb teha, et tasu tootjatelt ja tarbijatelt kätte saada ning sagedusreservide tasu edasiarveldusmehhanismi puudumise tõttu pannakse elektrimüüjad/bilansihaldurid valiku ja finantsriski ette, kas kanda sagedusreservide tasu oma marginaalist või muuta kliendiga sõlmitud lepingut. Samuti, et selline ebaselgus kahjustab õiguskindlust ja võib viia olukorrani, kus bilansihaldurid peavad võtma endale põhjendamatu suure rahalise vastutuse ilma piisava seadusliku kaitseta.

3.5. Vaide esitajate täiendavad seisukohad ja andmed

06.03.2025 toimus Konkurentsiametis AS Alexela, Elektrum Eesti OÜ, Eesti Energia AS-i ja Konkurentsiameti esindajate kohtumine, mille raames käsitati tõstatatud küsimusi. Lepiti kokku, et amet ootab vaide esitajatelt täiendavaid kirjalikke seisukohti hiljemalt 10.03.2024. Amet teeb vaideotsuse hiljemalt 13.03.2024.

Vaide esitajad toovad 10.03.2025 Konkurentsiametile esitatud täiendavas seisukohas välja (kokkuvõtvalt) järgmist:

- 1) Täiendava seisukoha punktis 1.2 (sh alapunktid 1.2.1-1.2.5) on vaide esitajad seisukohal, et Metoodika proportsionaalsuse tagamiseks on vajalik ühtne lahendus Baltikumi üleselt, millega seondult on Kliimaministeerium koostöös Eleringiga välja töötamas uut Balti riikidega harmoniseeritud mehhanismi, mille järgi jaguneks tasu eabilansi tariifi ja tarbijale kehtestatava tariifi vahel. Vaide esitajate sõnul muudaks selliselt uus kavandatav metoodika oluliselt bilansitasu arvestamist ning selles sisalduv eabilansi komponent tooks kaasa olukorra, kus potentsiaalselt diskrimineeritakse juhitudatuid tarbimis- ja tootmisvõimsusi, mis omakorda kahjustaks Eesti taastuenergia eesmärkide saavutamist. Vaide esitajate hinnangul on vajalik mõjuhinnang, et hinnata vastava meetme proportsionaalsust ja selgitavad, et hindamist vajab küsimus, kas hinna lisamine eabilansi tariifi toob kaasa olukorra, kus suure eabilansiga turuosalistes (nt taastuenergia tootjad) hinnastatakse turult välja.

Konkurentsiamet on seisukohal, et 10.01.2025 Otsusega ei muudeta 05.04.2024 Otsusega kooskõlastatud bilansiteenuse kulustruktuuri, mille kohaselt on sagedusreservide hankimisega seonduvad kulud jaotatud läbi bilansihalduri võrdselt tarbijate ja tootjate vahel, tarbimis- ja tootmistariifi kaudu, vastavalt tarbimis- või tootmisportfellile. Selline kulude jagamine tootmise ja tarbimise vahel tähendab, et mõlemad pooled panustavad võrdselt sagedusreservide kulude katmisesse, mis peegeldab nende mõlema osalust süsteemi tasakaalu säilitamisel (vt ka käesoleva vaideotsuse punkt 3.3). Vastav lähenemine on kooskõlas EBGL art 3 toodud eesmärkidega, mille lg 1 kohaselt on EBGL-i eesmärgiks edendada mittediskrimineerimist tasakaalustamisturgudel ja mille lg 2 kohaselt peavad reguleerivad asutused kohaldama mittediskrimineerimise põhimõtteid.

Lisaks, kulude kandmisele kohaldatav lähenemine ei muuda tõsiasja, et elektrisüsteemi bilansi tagamise kulusid põhjustavad mõlemad turupooled, s.o nii tootmine kui ka tarbimine. Juhul kui kavandatava Metoodika muudatusettepanekuga vabastatakse üks turugrupp (tootjad või tarbijad) sagedusreservide kulude kandmisest, muudetakse kulude kandmise osakaalusid turugruppide lõikes või muudetakse kulude jaotamist mistahes muul viisil, mis toob kaasa kulude ebavõrdse jaotamise turuosalistes või -gruppide vahel, on põhivõrguettevõtjal vajalik teostada analüüs, mis põhistaks kulude jaotamist muul viisil kui turugruppide vahel võrdselt.

Konkurentsiametile teadaolevalt on Elering Kliimaministeeriumi 16.10.2024 ettepaneku alusel teostamas mõjuanalüüsi. Muuhulgas on Eleringile antud suunis koostöös Läti ja Leedu põhivõrguettevõtjatega otsida võimalusi bilansiteenuse kulude jaotamise ühtse lähenemise välja töötamiseks. Sealhulgas on Kliimaministeerium viidanud, et mõistlik on rakendada lähenemist, mille kohaselt kaetakse kulud vastavalt tarbimisportfellile ja eabilansile. Seda arvestades on Elering läbi viimas ka omapoolset mõjuanalüüsi, tuvastamaks, milline oleks mõju turuosalistele Läti metoodika (kulud jaotatud tarbimisportfelli ja eabilansi vahel) *versus* Eesti (sh Põhjamaade) metoodika (kulud jaotatud tarbimis- ja tootmisportfelli vahel) rakendamise puhul.

Siinjuures toob Konkurentsiamet välja, et Elering ei ole Konkurentsiametile esitanud kooskõlastamiseks ettepanekut Metoodika kohta, mis käsitleks sagedusreservide kulude jaotamist muul viisil, kui tarbimis- ja tootmisportfelli vahel võrdselt, mistõttu ei saa Konkurentsiamet ka selle kohta antud menetluse raames hinnangut anda.

Konkurentsiamet peab vajalikuks siinkohal märkida, et vaide esitajad on täiendavas seisukohas läbivalt maininud eelnimetatud „mõjuanalüüsi“ (4 korda) või „mõjuhinnangut“ (5 korda). Vaide esitajad on seisukohal, et asjaolu, et Elering on vastavat mõjuanalüüsi alles läbi viimas, on alus 10.01.2025 Otsuse kehtetuks tunnistamiseks (täiendavate seisukohtade punkt 2.1.4) või

10.01.2025 Otsuse kohtus tühistamiseks (täiendavate seisukohtade punkt 2.3.2). Amet on seisukohal, et vaide esitajate taoline käsitus on meelevaldne. Kui turg muutub, on tavapärane praktika, et viiakse läbi mõjuanalüüse. See ei tähenda otsuse kehtetuks tunnistamist või tühistamist.

- 2) Täiendava seisukoha punktis 1.3 (sh alapunktid 1.3.1–1.3.7) on vaide esitajad seisukohal, et Läti ja Leedu on võtnud EBGL art 44 lg-s 3 sätestatud täiendava tasumehhanismi kehtestamisel Eestist erineva lähenemise. Turuosaliste hinnangul on tegemist olukorraga, kus ka Eestil on EBGL-i rakendamiseks vajalik võtta vastu riigisiseseid õigusakte.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. EBGL puhul on tegemist Euroopa Liidu määrusega. Euroopa Liidu toimimise lepingu art 288 (endine EÜ asutamislepingu art 249) lg 2 alusel määrust kohaldatakse üldiselt, see on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Liikmesriigi poolt Euroopa Liidu määruse ülevõtmine selle siseriiklikusse õigusesse ümber kirjutamise abil on vastuolus Euroopa Kohtu seisukohtadega (vt Euroopa Kohtu 07.02.1973 otsus kohtuasjas 39/72: *Komisjon vs. Itaalia*, EKL 1973, lk 101 ja Euroopa Kohtu 02.02.1977 otsus kohtuasjas 50/76: *Amsterdam Bulb BV vs. Produktschap voor Siergewassen*, EKL 1977, lk 137). Sama on Riigikohus öelnud ka 25.04.2006 määruse nr 3-3-1-74-05 punktis 13, et reeglina on oma õiguslikult iseloomult üldiselt kohaldatav EL-i määrus vastavalt EÜ asutamislepingu art 249 lg-le 2 kõikides liikmesriikides (sh Eestis) tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav.

EBGL art 65 ei sätesta siinkohal erisusi, et liikmesriik peaks siseriiklikul tasemel üle võtma rakendussätteid või -akte. Seega on põhjendamatult vaide esitajate väide, et EBGL rakendamiseks oleks vaja täpsustada siseriiklikus õiguses minimaalselt, kuidas tasu arveldamine toimub.

Arvestades eeltoodut, on ka asjakohatu vaide esitajate tuginemine Riigikohtu 28.06.2023 otsuse nr 5-23-2 p-le 67, kuna selles sätestatakse (kokkuvõtvalt), et mõnel juhul võib olla vaja võtta määruse rakendamiseks vastu riigisiseseid õigusakte.

Mis puudutab vaide esitajate väiteid Läti ja Leedu praktika kohta, on Konkurentsiamet seisukohal, et antud väited on otsitud ja põhjendamatud. Amet menetleb ja kooskõlastab Metoodikat vastavalt ELTS-ile ja EBGL-ile.

- 3) Täiendava seisukoha punktis 2.1 (sh alapunktid 2.1.1–2.1.4) on vaide esitajad seisukohal, et Konkurentsiamet on 05.04.2024 Otsuses ja 10.01.2025 Otsuses kooskõlastanud avalik-õigusliku tasu (antud asjaoluga nõustuvad kõik osapooled peale Konkurentsiameti), hindamata selle proportsionaalsust ning omamata vastava tasu heakskiitmiseks seaduse tasemel volitusi.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. Konkurentsiamet on käesoleva vaideotsuse punktis 3.2 põhjalikult selgitanud, et sagedusreservide tasu puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku tasuga ning PS § 113 rikkumist ei esine. Amet jääb antud seisukoha juurde.

Vaide esitajate väide, et kõik osapooled peale Konkurentsiameti nõustuvad asjaoluga, et sagedusreservide tasu puhul on tegemist avalik-õigusliku tasuga, on meelevaldne ja eksitav. Elering on 28.02.2025 seisukohas välja toonud, et bilansiteenuse hinna puhul ei saa olla tegemist riikliku maksuna PS § 113 mõttes. Taastuvenergia tasu on Elering kasutanud näitlikustamiseks, et asjaolu, et kulude edasi küsimisise risk jääb bilansihalduritele, ei ole elektriturul midagi eripärast.

Arvestades eeltoodut, on ka asjakohatu vaide esitajate tuginemine Riigikohtu 15.12.2015 otsuse nr 3-2-1-71-14 p-le 92, kuna selles sätestatakse (kokkuvõtvalt), et kuigi taastuvenergia tasu määra määrab igaks aastaks, tasu kogub ja toetused maksab välja põhivõrguettevõtja,

s.o eraõiguslik juriidiline isik, ei tähenda see, et taastuenergia tasu ei võiks olla avalik-õiguslik tasu PS § 113 mõttes.

Lisaks eeltoodule on Konkurentsiamet käesoleva vaideotsuse punktis 3.2 põhjalikult selgitanud, et ELTS § 53 lg 6 alusel süsteemihaldur töötab välja ja esitab Konkurentsiametile kooskõlastamiseks bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse meetoodika. Lisaks tuleb EBGL-ist volitusnorm kiita heaks põhivõrguettevõtja poolt kooskõlastatav arveldusmehhanismi sisaldav meetoodika. Amet jääb antud seisukoha juurde.

Seoses vaide esitajate väitega, et Konkurentsiamet ei ole hinnanud proportsionaalsust, märgib amet, et on käesoleva vaideotsuse punktis 3.1 põhjalikult selgitanud, et asjaolud ning kaalutlused, millest amet on 10.01.2025 Otsuse tegemisel lähtunud, tulevad 10.01.2025 Otsusest selgelt ja vajaliku arusaadavusega. Amet jääb antud seisukoha juurde.

- 4) Täiendava seisukoha punktis 2.2 (sh alapunktid 2.2.1–2.2.3) toovad vaide esitajad välja (kokkuvõtvalt), et neil puudub praktikas seaduslik võimalus Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud mehhanismi täita.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. Amet on seisukohal, et antud väide on otsitud ja põhjendamatu. Konkurentsiamet on käesoleva vaideotsuse punktis 3.2 põhjalikult selgitanud, et sagedusreservide tasu puhul ei ole tegemist avalik-õigusliku tasuga. Vastavate kulude elektrihiina hinnastamise võimalust puudutavalt on Konkurentsiamet tuvastanud (vt ka käesoleva vaideotsuse punktid 3.2, 3.3 ja 3.4; vt ka 17.06.2024 Vaideotsuse punkt 2.2 (lk 7-10)), et vaide esitajad on elektrilepingu tüüptingimustega kindlustanud endale õiguse muuta hinda või tootetingimusi ühepoolset. Samuti on elektrilepingutele kohaldatav VÕS § 97. Eeltooduga on nõustunud ka Tallinna Ringkonnakohus 04.09.2024 määruse punktis 14 (vt ka käesoleva vaideotsuse punktid 3.2 ja 3.4). Amet jääb antud seisukoha juurde.

Arvestades eeltoodut, on ka asjakohatu vaide esitajate tuginemine Riigikohtu 08.10.2007 otsuse nr 3-4-1-15-07 p-le 17, kuna selles sätestatakse (kokkuvõtvalt), et varumakse tasumise kohustus on avalik-õiguslik nõue ning kehtiva regulatsiooni kohaselt on agentuuri ja varumakse tasumise kohustatud subjekti vahelised suhted võimusuhted.

- 5) Täiendava seisukoha punktis 2.3 (sh alapunktid 2.3.1–2.3.4) on vaide esitajad seisukohal, et Konkurentsiamet on 10.01.2025 Otsuses käsitlenud ainult nn leevendusmeetet, kuigi uue Meetoodikaga muudeti oluliselt ka teisi Meetoodika punkte. Konkurentsiameti 10.01.2025 Otsus on selgelt olnud puudulik ja põhjendamata. Samuti leiavad vaide esitajad, et läbi uue Meetoodika ettepaneku on Elering üheselt kinnitanud, et varasem Meetoodika ja selle kinnitamine Konkurentsiameti poolt 05.04.2024 Otsusega oli igal juhul õigustvastane.

Konkurentsiamet vaide esitajatega ei nõustu. Amet on vaide esitajate vastavad väited ümber lükanud käesoleva vaideotsuse punktis 3.1. Amet jääb antud seisukoha juurde ning märgib kokkuvõtvalt, et Elering viis 21.10.2024 kuni 21.11.2024 Meetoodikat puudutavalt läbi avaliku konsultatsiooni. Turuosalistelt laekunud tagasiside alusel täpsustas Elering Meetoodika sõnastust – nt punktid 2.5.2, 2.9.2 ja 2.9.4 (vt 10.01.2025 Otsuse lisa 4, lk 8).

Amet on seisukohal, et Meetoodikas tehtud muudatuste puhul on tegemist täpsustavate muudatustega tasude kujunemisel Nt administratiivkulu puhul selgitatakse Meetoodikas lahti selles sisalduvad kulud. Võimsusjaotustulu on Meetoodikasse lisatud leevendusmeetme tõttu. Seega on tegemist redaktsiooniliste, mitte sisuliste muudatustega, mis tooks kaasa turuosalistele täiendavad kohustusi.

Need asjaolud ning kaalutlused, millest amet on 10.01.2025 Otsuse tegemisel lähtunud, tulevad selgelt ja vajaliku arusaadavusega välja, mistõttu on otsitud ja põhjendamata vaide esitajate väited, et 10.01.2025 otsus on selles puudulik ja põhjendamata.

Vaide esitajate väide, et uus Metoodika ettepanek kinnitab varasema Metoodika ja seda puudutava Konkurentsiameti 05.04.2024 Otsuse õigusvastasust, on üldsõnaline, otsitud ja põhjendamatu. Ameti puudub siinkohal võimalus teisiti vastamiseks. Elering esitas ametile taotluse Metoodika muudatuste kooskõlastamiseks, mis sätestavad turuosaliste huvides leevendusmeetme, mille kohaselt vahemikus 01.02.2025 kuni 30.06.2025 kogu tarbijate ja tootjate sagedusreservide hankimise kulu kaetakse ülekoormustulust (vt ka 10.01.2025 Otsuse punkti 3 (lk 3-4)).

- 6) Täiendava seisukoha punktis 2.4 (sh alapunktid 2.4.1-2.4.5) on vaide esitajad seisukohal, et sagedusreservide hankimisega seotud kulu on osa tugiteenustest, millega põhivõrguettevõtjal tekib püsikulu ning mida on võimalik rahastada läbi võrgutasu.

Ka on vaide esitajad seisukohal, et kuna Konkurentsiameti 10.01.2025 Otsuse kohaselt peeti võimalikuks ajutiselt tekkiva kulu rahastamist läbi võimsusjaotustulude, peab analoogselt ja sarnaselt võimalik olema kulu kandmine läbi võrgutasu. Seda ka Konkurentsiameti 05.04.2024 Otsuse ja 10.01.2025 Otsuse kehtetuks tunnistamisel.

Samuti märgivad vaide esitajad, et Konkurentsiamet tõi 06.03.2025 kohtumisel välja asjaolu, et 05.04.2024 Otsuse ja 10.01.2025 Otsuse kohase Metoodika alusel on võimalik tasu muuta iga kahe kuu tagant ning see mehhanism ei ole võrgutasu puhul administratiivselt mõistlik.

Lisaks märgivad vaide esitajad, et kui reservvõimsuse hankimisega seotud kulu kannavad tarbijad ja tootjad, tekib Konkurentsiametil üldteenuse hinna kooskõlastamise kohustus.

Konkurentsiamet on seisukohal, et sagedusreservide hankekulude hinnastamine ülekandevõrguteenuse hinda ei ole põhjendatud, kuna bilansivastutuse tagamine ei ole otseselt seotud ülekandevõrgu füüsilise käitamisega ega võrguteenuse pakkumisega ning ülekandevõrguteenuse hind rakendub vaid tarbijatele (Eestis ei ole rakendatud tootjatarifi). ELTS alusel on bilansivastutus iga turuosalise kohustus tagada, et tema poolt kauplemisperioodil ostetud ja/või võrku antud elektrienergia kogus ning samal kauplemisperioodil müüdud ja/või võrgust võetud elektrienergia kogus on tasakaalus. See tähendab, et elektrisüsteemiga ühendatud kõik tootjad ja tarbijad vastutavad süsteemi tasakaalu eest, aidates kaasa elektritootmine ja tarbimine on omavahel tasakaalus. Seetõttu ning arvestades asjaolu, et eabilanss on suurel määral põhjustatud tootmisest (siinjuures eriti taastuvenergia tootmisest), on põhjendatud lähenemine, et tasakaalustamisvõimsuse hankekulud hinnastatakse läbi bilansihaldurite/elektrimüüjate lõppkliendile (tootjatele ja tarbijatele) (vt ka 17.06.2024 Vaideotsuse punkti 2.2 (lk 4-6)).

Sagedusreservide hankimise kulude jaotumine nii tootjate kui tarbijate vahel, võimaldab mõlemale turugrupile madalamat kulukomponenti. Tootjad, kes pakuvad süsteemihaldurile reguleerimisvõimsusi, saavad oma kulud kompenseeritud. Samas need, kes ei paku reguleerimisvõimsusi süsteemi tasakaalustamiseks (Balti ühisele võimsusturule), peaksid katma reguleerimisvõimsuste kulud võrdselt tarbijatega. Selline lähenemine pakub elektritootjatele stiimulit osaleda Balti võimsusturul ning aitab elavdada võimsusturgu, mis tõstab turu likviidsust ja aitab tagada varustuskindlust. See omakorda annab võimaluse turul soodsamate hindade väljakujunemiseks.

Ka ACER on toonud välja, et tasakaalustamisvõimsuste kulude sotsialiseerimine (ülekandevõrgu tariifi lisamine) võib piirata bilansihaldurite stiimulit hoida süsteemi

efektiivselt tasakaalus ning sellisel juhul on vajalik leida bilansihalduritele täiendavaid stiimuleid.¹²

Sagedusreservide hankimisega seonduvate kulude katmist käsitleb täpsemalt EBGL art 44 lg 3, mille kohaselt iga põhivõrguettevõtja võib koostada ettepaneku luua lisaks tasakaaluarveldusele täiendav arveldusmehhanism, et katta tasakaalustamisvõimsuse hankekulud, halduskulud ja tasakaalustamisega seotud kulud. Täiendavat arveldusmehhanismi kohaldatakse tasakaaluhaldurite suhtes. Selleks tuleks soovitatavalt võtta kasutusele nappusel põhineva hinnakujunduse funktsioon. Kui põhivõrguettevõtjad valivad mõne teise mehhanismi, peavad nad seda oma ettepanekus põhjendama.

Konkurentsiamet on seisukohal, et Metoodika lähtub EBGL art 44 lg-s 3 toodud põhimõttest, et tasakaalustamisvõimsuse hankekuludega seonduvat arveldusmehhanismi kohaldatakse bilansihaldurite suhtes. Lisaks antakse tasakaalustamisteenuse osutajatele stiimul pakkuda ja tarnida ühendavale põhivõrguettevõtjale tasakaalustamisteenuseid, mis on kooskõlas EBGL art 44 lg 1 p-s h toodud arveldamise üldpõhimõttega.

Seoses 05.04.2024 Otsuse ja 10.01.2025 Otsuse kehtetuks tunnistamisega on Konkurentsiamet seisukohal, et vaide esitajatel puudub õigus nõuda 05.04.2024 Otsuse kehtetuks tunnistamist, sest antud asi on käesoleval hetkel halduskohtu menetluses. Juhul, kui vaide esitajad on antud juhul silmas pidanud, et Konkurentsiamet peab 05.04.2024 Otsuse ise kehtetuks tunnistama, siis amet selleks vajadust ei näe. Mis puudutab 10.01.2025 Otsust, on amet seisukohal, et vaide esitajatele ei sunnita leevendusmeedet peale, mistõttu ei ole põhjendatud vaide esitajate nõue 10.01.2025 Otsuse kehtetuks tunnistamiseks. Sagedusreservide hankekulude hinnastamine ülekandevõrguteenuse hinda ei ole põhjendatud (vt eespool).

Mis puudutab 06.03.2025 kohtumist, siis Konkurentsiamet vaide esitajate poolt välja toodud seisukohta, et 05.04.2024 Otsuse ja 10.01.2025 Otsuse kohase Metoodika alusel on võimalik tasu muuta iga kahe kuu tagant ning see mehhanism ei ole võrgutasu puhul administratiivselt mõistlik, siis taolises sõnastuses ja kontekstis ameti esindajad nimetatud kahe kuulist perioodi ei käsitanud ning seda perioodi silmas pidades peab Konkurentsiamet vajalikuks täiendavalt selgitada, et kuna võimsusturg avanes paralleelselt Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimisega veebruaris 2025, ei olnud Metoodika koostamise ajal Eleringi hinnangul selge, milliseks tootmise ja tarbimise tariif reaalselt kujuneb, kuna turu pakkumine ja nõudlus ei olnud enne turu avanemist selge. Võimsusturul kujunevad turuhinnad üks päev ette igaks järgneva päeva tunniks, millest tulenevalt võib potentsiaalselt igaks tunniks kujuneda erinev tasakaalustamisvõimsuse hind. Vastavalt Metoodikale, võib Elering tariife muuta, kuid vastav info tuleb avaldada vähemalt kaks kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi. Kahekuuline etteteatamisaeg tarbimise ja tootmise tariifi muutmiseks võimaldab Eleringil ja bilansihalduril vältida ebaõiglaselt suuri või madalaid kulusid pikema perioodi vältel, tagades finantsneutraalsuse ajakohasema halduse vastavalt EBGL art 44 lg 1 p-s i toodud arveldamise üldpõhimõttele, mille kohaselt tuleb tagada kõigi põhivõrguettevõtjate rahaline neutraalsus.

Lisaks eeltoodule selgitab Konkurentsiamet, et ELTS § 76³, mis sätestab üldteenuse korras müüdava elektrienergia hinna arvutamise alused, ei sätesta Konkurentsiameti kohustust üldteenuse korras müüdava elektrienergia hinna kooskõlastamiseks. Lähtudes eeltoodust, jääb ametile arusaamatuks, miks vaide esitajad antud asjaolu välja toovad.

¹² ACER Market Monitoring Report, 2015, lk 211, punktid 570 ja 571

https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf

Kokkuvõte: Amet on AS Alexela, Elektrum Eesti OÜ ja Eesti Energia AS poolt vaides esitatud seisukohtasid analüüsisid ning 10.01.2025 Otsust ning sellega seonduvaid asjaolusid veelkord hinnates jõudnud järeldusele, et vaides esitatu ei anna alust 10.01.2025 Otsuse kahtluse alla seadmiseks ja vaide rahuldamiseks. Selleks puuduvad ka muud asjaolud. **Konkurentsiamet on seisukohal, et vaie on põhjendamatu ja tuleb jätta rahuldamata.**

Käesolev vaideotsus on edastatud digitaalselt AS Alexela esindajate e-posti aadressil: mart.blondal@cobalt.legal ja rauno.ligi@cobalt.legal, Elektrum Eesti OÜ esindaja e-posti aadressil: siim.vahtrus@cobalt.legal, Eesti Energia AS esindaja e-posti aadressil: sandra.sillaots@cobalt.legal ja Elering AS-i e-posti aadressil: info@elering.ee.

(allkirjastatud digitaalselt)

Külli Haab

Regulatsiooniteenistuse juhataja – peadirektori asetäitja

Lisad:

1. 05.04.2024 Otsus;
2. 17.06.2024 Vaideotsus;
3. 04.09.2024 Tallinna Ringkonnakohtu määrus;
4. 10.01.2025 Otsus;
5. 10.02.2025 Vaie;
6. 28.02.2025 Elering AS seisukoht;
7. 10.03.2025 Vaide esitajate täiendav seisukoht;
8. AS Alexela kodutarbija elektrilepingu tüüptingimused;
9. AS Alexela äritarbija elektrilepingu tüüptingimused;
10. Elektrum Eesti OÜ ÜLDSÄTTED Kodutarbija elektrienergia müügilepingu II osa Kehtivad alates 01.08.2024;
11. Elektrum Eesti OÜ ÜLDSÄTTED Juriidilise isiku elektrienergia müügilepingu II osa Kehtivad alates 01.06.2024;
12. Enefit AS elektrilepingu tüüptingimused.